

Załącznik
do Uchwały Nr .../.../...
Rady Miejskiej
Tomaszowa Mazowieckiego
z dnia ..... listopada 2014 roku.

**MIEJSKI PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ OSÓB
UZALEŻNIONYCH I ICH BLISKICH**

na 2015 rok

I. WPROWADZENIE

Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

Jednym z elementów polityki społecznej prowadzonej przez Gminę Miasto Tomaszów Mazowiecki jest podejmowanie różnych form działań służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, jak również zmniejszeniu ich dolegliwości. Spożywanie alkoholu wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno poszczególnych osób, jak i całych rodzin. Szkody ponoszone przez społeczność będące rezultatem nadużywania alkoholu to: zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo osób i rodzin, bezrobocie, sieroctwo społeczne.

Podstawę prawną do opracowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2015 (zwanego dalej: Miejskim Programem) stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356), a także Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2011-2015 i Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

Program realizowany w roku 2015 będzie stanowił kontynuację podjętych w roku poprzednim i wcześniej, działań profilaktyczno – edukacyjnych kierowanych do młodego pokolenia oraz do dorosłych mieszkańców naszego Miasta, których celem było przeciwdziałanie problemom jakie związane są ze spożywaniem alkoholu. Uwzględni on również ustalenia, jakich dokonano w toku warsztatów moderowanych pn. „Razem efektywniej”, zorganizowanych 15 października w Centrum Dialogu Społecznego i Wolontariatu przez Fundację „Aby nikt nie zginął” dla opracowania założeń do miejskich programów przeciwdziałania uzależnieniom na terenie miasta na lata 2014-2015. Wzięli w nich udział przedstawiciele Urzędu Miasta i Starostwa Powiatowego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Poradni Leczenia Uzależnień oraz organizacji pozarządowych (stowarzyszeń abstynenckich „Ala” i „Azyl”, Polskiego Czerwonego Krzyża, Polskiego Centrum Mediacji), a także pedagodzy szkolni i, co najważniejsze, młodzież - uczniowie Gimnazjum nr 3 i II Liceum Ogólnokształcącego. Celem spotkania była diagnoza przyczyn

powstawania uzależnień wśród mieszkańców miasta, dokonanie analizy związanych z nimi problemów oraz wypracowanie możliwych kierunków i nurtów działań oraz rozwiązań w odniesieniu do problematyki zagrożeń uzależnieniami wśród młodzieży w naszym mieście.

Za najistotniejszą przyczynę zagrożenia uzależnieniami w lokalnej społeczności zdecydowanie uznano niskie umiejętności wychowawcze rodziców. Duże znaczenie przypisano także niskiej samoocenie mieszkańców. Wśród najważniejszych przyczyn obecnej sytuacji wskazano ponadto zaburzenie więzi społecznych (w tym rodzinnych), brak umiejętności organizacji czasu wolnego, jak również niewystarczającą liczbę ośrodków i ograniczony dostęp do specjalistów zajmujących się problematyką uzależnień, w szczególności ukierunkowanych na pracę z młodzieżą.

Jak wskazano, priorytetem powinna być szeroko pojęta praca z całą rodziną, na czele z prowadzeniem działań zwiększających kompetencje wychowawcze rodziców oraz praca środowiskowa zorientowana na animowanie i aktywizację mieszkańców, wykorzystująca i wzmacniająca ich mocne strony. Podkreślono też potrzebę zdiagnozowania potrzeb i oczekiwań młodzieży (m.in. co do atrakcyjnych dla niej form wyposażania jej w wiedzę i umiejętności chroniące przed zagrożeniami). Za istotne uznano też rozwijanie twórczych form pracy w ośrodkach i klubach sportowych oraz organizację warsztatów (dla dzieci, rodziców, nauczycieli) dotyczących planowania wykorzystania czasu wolnego.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MIEŚCIE

W oparciu o materiały oraz dane statystyczne uzyskane w latach od 2010 do dnia 31 września 2014 roku od jednostek i instytucji działających w obszarze problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w rodzinie została opracowana diagnoza, stanowiąca podstawę do opracowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2015.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) w Tomaszowie Mazowieckim w 2013 roku z powodu uzależnienia od alkoholu udzielił wsparcia 570 osobom (w tym 17 rodzinom posiadającym w sumie 21 dzieci). Formy udzielonej pomocy to przede wszystkim rozmowy profilaktyczne oraz informacje o placówkach wsparcia. Ponadto udzielono wsparcia finansowego w postaci:

- zasiłków okresowych dla 128 środowisk na kwotę 78 769,67 zł,
- zasiłków stałych dla 123 środowisk na kwotę 680.148,41 zł,
- zasiłków celowych dla 563 środowisk na kwotę 118.669,78 zł,
- zasiłków celowych na zakup artykułów żywnościowych z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” dla 3 środowisk na kwotę 200,00 zł,
- zasiłków celowych specjalnych dla 2 środowisk na kwotę 634,00 zł.

W roku 2013 pracownicy socjalni MOPS prowadzili m.in.: następujące działania dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- 15 osób zaktywizowano do wykonywania pracy społecznie użytecznej,
- 90 osób skorzystało z posiłków w jadłodajni,
- 13 dzieciom opłacono obiady w szkole,
- 35 osób przebywało w schronisku dla bezdomnych,
- 5 osób skorzystało z usług opiekuńczych,
- 52 środowisk otrzymało pomoc żywnościową z organizacji pozarządowych,
- 18 osób otrzymało odzież od instytucji charytatywnych.

Nakłady finansowe na te działania wyniosły w 2013 roku 877.787,86zł. Wspieranie rodzin dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się bezgotówkowo, przelewy pieniędzy dokonywane są na konta bankowe sklepów, aptek, składów opałowch, itp. tak, aby przyznana pomoc została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.

Natomiast od stycznia 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku z powodu uzależnienia od alkoholu udzielono wsparcia 543 osobom (w tym 23 rodzinom posiadającym w sumie 28 dzieci), a także wsparcia finansowego w postaci:

- zasiłków okresowych dla 115 osób na kwotę 66 259,90 zł,
- zasiłków stałych dla 119 osób na kwotę 525.954,98 zł,
- zasiłków celowych dla 529 osób na kwotę 72.481,81 zł,
- zasiłków celowych na zakup artykułów żywnościowych z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” dla 53 osób na kwotę 5.040,00 zł,
- zasiłków celowych specjalnych dla 2 środowisk na kwotę 634,00 zł.

Do dnia 30 września 2014 roku pracownicy socjalni MOPS prowadzili m.in.: następujące działania dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:

- 8 osób zaktywizowano do wykonywania pracy społecznie użytecznej,
- 71 osób skorzystało z posiłków w jadłodajni,
- 13 dzieciom opłacono obiady w szkole,
- 30 osób przebywało w schronisku dla bezdomnych,
- 5 osób skorzystało z usług opiekuńczych,
- 52 środowisk otrzymało pomoc żywnościową z organizacji pozarządowych,
- 21 osób otrzymało odzież od instytucji charytatywnych.

Nakłady finansowe na te działania na dzień 30 września 2014 roku wyniosły 669.772,69zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził również wiele innych działań na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, takich jak:

- współpraca z pedagogiem szkolnym;
- współpraca z asystentem rodzinnym i psychologiem zatrudnionym w MOPS;
- współpraca z kuratorami Sądu Rejonowego;
- wydawanie przez pracowników socjalnych opinii dla Sądu w celu ustanowienia rodziny zastępczej;

- składanie przez pracowników socjalnych wniosków o podjęcie działań wobec osób uzależnionych;
- motywowanie członków rodzin osób uzależnionych do składania wniosków o podjęcie działań wobec osób uzależnionych;
- wydawanie przez pracowników socjalnych opinii dotyczących osób nadużywających alkoholu na potrzeby Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- udział pracowników socjalnych w posiedzeniach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego;
- utrzymywanie stałego kontaktu z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim;
- współpraca z pielęgniarkami środowiskowymi.

Z danych przygotowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wynika, że w 2013 roku z pomocy społecznej w związku z problemem alkoholowym skorzystało o 37 osób mniej, niż w roku 2012. Taka tendencja malejąca utrzymuje się od roku 2011.

Tabela nr 1. Liczba zarejestrowanych środowisk i osób dotkniętych problemem alkoholowym w latach 2010-2014.

rok	liczba zarejestrowanych środowisk dotkniętych problemem alkoholowym
2010	584
2011	630
2012	607
2013	570
30.09.2014	543

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

NZOZ Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o.

Z monitoringu prowadzonego przez Poradnię Leczenia Uzależnień wynika, że w roku 2013 z leczenia skorzystało 383 pacjentów oraz 58 osoby współuzależnione. Na leczenie odwykowe skierowanych zostało 15 osób. Łączna liczba udzielonych porad psychiatrycznych wyniosła 198, sesji indywidualnych – 1745, sesji grupowych – 1366. Natomiast do dnia 31 sierpnia 2014 roku z leczenia w Poradni skorzystało 260 pacjentów oraz 39 osoby współuzależnione. Na leczenie odwykowe skierowanych zostało 9 osób. Łączna liczba udzielonych porad psychiatrycznych wyniosła 120, sesji indywidualnych – 1313, sesji grupowych – 986.

W 2014 roku ramach dotacji udzielonej przez Gminę Miasto Tomaszów Mazowiecki Poradnia Leczenia Uzależnień zorganizowała 23 treningi zachowań konstrukcyjnych – umiejętności interpersonalnych (łącznie 46 godzin) mających na celu pogłębienie efektów terapeutycznych u pacjentów, którzy zakończyli podstawowy i zaawansowany etap leczenia.

Tabela nr 2. Dane dotyczące Poradni Leczenia Uzależnień w latach 2012-2014r.

wyszczególnienie	2012 rok		2013 rok		do dnia 31.08.2014	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
osoby skierowane na leczenie odwykowe	6	2	13	2	8	1
osoby uzależnione korzystające z leczenia odwykowego	347		293	90	196	64
osoby współuzależnione korzystające z leczenia odwykowego	32		3	55	3	36
odbyte sesje : indywidualne grupowe	1369 1296		1745 1366		1313 986	
udzielone porady psychiatryczne	149		198		120	

Źródło: Poradnia Leczenia Uzależnień w Tomaszowie Mazowieckim

Rynek napojów alkoholowych w mieście

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Tomaszowie Mazowieckim określa Uchwała Nr V/80/03 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie ustalenia punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem zakupu jak i w miejscu zakupu oraz zmiany do uchwały. Limit ten wynosi 240 punktów i obejmował na koniec 2013 roku:

- 165 punktów do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) z których wykorzystanych jest 151,
- 60 punktów do spożycia na miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne), z których wykorzystanych jest 30,

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu poniżej 4,5% ważnych na koniec 2013 roku wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży – 159,
- w miejscu sprzedaży – 43,

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) ważnych na koniec 2013 roku wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży – 143,
- w miejscu sprzedaży – 21,

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% ważnych na koniec 2013 roku wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży – 144,
- w miejscu sprzedaży – 25,

W 2013 roku wydano 102 decyzje o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jedno zezwolenie jednorazowe na sprzedaż alkoholu do 4,5% poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży alkoholu.

Natomiast w 2014 roku liczba wydanych zezwoleń wyniosła:

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu poniżej 4,5% ważnych na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży – 156,
- w miejscu sprzedaży – 41,

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) ważnych na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży – 138,
- w miejscu sprzedaży – 21,

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% ważnych na dzień 30 czerwca 2014 roku wynosiła:

- poza miejscem sprzedaży – 142,
- w miejscu sprzedaży – 25,

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) działa w składzie 14 osobowym.

Komisja realizuje swoje zadania na posiedzeniach plenarnych (24 posiedzenia w ciągu 2013 roku) oraz poprzez zespoły problemowe:

- dwa zespoły orzecznicze,
- zespół kontrolny,
- zespół konsultacyjno-informacyjny.

Tabela nr 3. Dane dotyczące pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012-2014.

wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	do dnia 30.09.2014 r.
liczba spraw rozpatrywanych przez MKRPA wobec osób z problemem alkoholowym	285	263	262
liczba zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego	180	158	146
liczba posiedzeń Komisji Orzeczniczych, na których przeprowadzono rozmowy motywujące z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin	100	99	78
liczba spotkań z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin	639	871	673
liczba udzielonych przez MKRPA porad w ramach dyżurów członków komisji	91	115	83
liczba dyżurów odbytych w punkcie konsultacyjno-informacyjnym	169	208	177
liczba porad udzielonych w punkcie konsultacyjno-informacyjnym	719	540	597

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zespół kontrolny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2013 r. dokonał 186 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, (dla porównania w roku 2012 – 282 kontroli) oraz 88 szkoleń personelu punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Na podstawie danych przedstawionych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wyraźnie widać spadek liczby spraw rozpatrywanych wobec osób z problemem alkoholowym, a także nieznaczne zmniejszenie zarejestrowanych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Znaczniejszemu zmniejszeniu uległa również liczba udzielonych przez MKRPA porad.

Sąd Rejonowy

Do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim w 2013 roku skierowanych zostało 188 spraw o orzeczenie o obowiązkowym poddaniu się leczeniu odwykowemu, w tym 31 spraw dotyczyło kobiet, a 157 mężczyzn. W 2013 roku Sąd wydał postanowienie o zastosowaniu leczenia odwykowego w 125 sprawach w tym 30 postanowień dotyczyło kobiet, a 95 mężczyzn.. Do dnia 30.09.2014 r. do Sądu Rejonowego skierowanych zostało 127 spraw o orzeczenie leczenia odwykowego, w tym 22 sprawy dotyczyły kobiet, a 105 mężczyzn. Sąd wydał postanowienie o zastosowaniu leczenia odwykowego w 23 sprawach 9 postanowień dotyczyło kobiet.

Komenda Powiatowa Policji

W 2013 roku Komenda Powiatowa Policji odnotowała 27 wykroczeń naruszających ład i porządek publiczny przez osoby będące pod wpływem alkoholu. W celu wytrzeźwienia zatrzymano 33 osoby dorosłe, natomiast 88 osób nieletnich zostało zatrzymanych, a następnie przekazanych pod opiekę opiekunów. W celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach Komendy Powiatowej Policji zatrzymano 1 osobę. Do dnia 28 sierpnia 2014 roku odnotowano 12 wykroczeń naruszających ład i porządek publiczny przez osoby będące pod wpływem alkoholu. W celu wytrzeźwienia zatrzymano 20 osób dorosłych, natomiast 33 osoby nieletnie zostały zatrzymane, a następnie przekazane pod opiekę opiekunów.

Tabela nr 4. Dane dotyczące Komendy Powiatowej Policji w latach 2013-2014.

typ wykroczenia	2013 rok		do dnia 28.08.2014 r.	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
wykroczenia naruszające ład i porządek publiczny dokonane przez osoby pod wpływem alkoholu	27		12	
osoby zatrzymane będące pod wpływem alkoholu	31	2	19	1
zatrzymane osoby nieletnie będące pod wpływem alkoholu przekazane pod opiekę opiekunów	54	34	18	15
doprowadzenia osób nieletnich będących pod wpływem alkoholu do pomieszczeń KPP w celu wytrzeźwienia	1	0	0	
zatrzymania kobiet będących w ciąży pod wpływem alkoholu	nie prowadzono statystyki		1	
rodzice opiekujący się dziećmi pod wpływem alkoholu	nie prowadzono statystyki		31	
miejsca sprzedaży nielegalnego alkoholu	8		4	

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim

Tabela nr 5. Dane dotyczące zdarzeń z udziałem kierowców będących pod wpływem alkoholu

wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok
zdarzenia- ogółem	59	29
wypadki	5	2
osoby ranne	8	3
ofiary	2	0
kolizje	54	27

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim

Tabela nr 6. Dane dotyczące zdarzeń z udziałem pieszych będących pod wpływem alkoholu.

wyszczególnienie	2013 rok	2014 rok
zdarzenia - ogółem	5	4
wypadki	2	1
osoby ranne	2	1
kolizje	3	3

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim.

Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki zleciła w 2011 roku Filii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Piotrkowie Trybunalskim przeprowadzenie **projektów badawczych pn.: „Diagnoza zachowań ryzykownych dla zdrowia mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego” oraz „Diagnoza zachowań ryzykownych dla zdrowia młodzieży”**.

Wnioski z badań zachowań ryzykownych wśród mieszkańców Miasta są następujące:

- do picia alkoholu bez specjalnej okazji przyznało się 73% badanych, a z tej grupy 70% przyznało się do upicia;
- 36,62% badanych pali regularnie papierosy, a 18,94% paliło;
- 32,7% badanych zadeklarowało spożycie co najmniej jednej substancji psychoaktywnej lub narkotyku,
- 15% badanych deklaruje dolegliwości związane z korzystaniem z komputera i Internetu;
- 48,5% badanych przynajmniej raz grało w gry hazardowe, a 6 % uważa siebie za osoby uzależnione.

Wnioski z badań zachowań ryzykownych wśród młodzieży są następujące:

- Ogólnie 69,4 % badanych ma za sobą inicjację alkoholową, w tym 70,1 % próbowało piwa, 61,9 % wina i 56,8 % wódki (tabela nr 3);
- Ponad 30 % badanej młodzieży zetknęło się z narkotykami w swoim środowisku, z czego 15,9 % przyznaje się do przynajmniej jednorazowego zażycia;
- 55 % próbowało palić papierosy, nieco ponad 45 % pali aktualnie (od okazjonalnego palenia do codziennego);
- niemal 27 % twierdzi, że nie pamięta lub nie uczestniczyło w jakichkolwiek zajęciach poświęconych profilaktyce uzależnień w szkole;
- 16 % uczniów przyznaje się do bycia ofiarą przemocy w szkole.

W 2011 r. w ramach Europejskiego Programu Badań Ankiety w Szkołach (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju.

Wyniki wskazują, że najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży są napoje alkoholowe, picie alkoholu przez młodzież stało się niemal statystyczną normą. Próby picia ma za sobą 87,3% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,2% uczniów

drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Porównanie wyników odnoszących się do konsumpcji napojów alkoholowych w czasie ostatnich 12 miesięcy uzyskanych w 2011 r. z wynikami z wcześniejszych badań wskazują na stabilizację po niewielkim spadku w 2007 r. poprzedzonym trendem wzrostowym w latach 1995-2003. W grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych obserwujemy stabilizację po wzroście w 1999 r. wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości.

Przekraczanie progu nietrzeźwości zdarzało się częściej w grupie chłopców niż dziewcząt. Odsetek upijających się chłopców zarówno w młodszej grupie badanych, jak w starszej grupie znacznie przewyższa odsetki upijających się dziewcząt. Warto jednak zwrócić uwagę, że różnica między odsetkami chłopców i dziewcząt, którzy upili się w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, jest znacznie większa w drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych. Można także zauważyć, że wśród chłopców z klas ponadgimnazjalnych spotykamy istotnie więcej upijających się niż wśród chłopców z klas młodszych, podczas gdy u dziewcząt z klas gimnazjalnych i starszych odsetki upijających się znacznie mniej się różnią między sobą. Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyła, chociaż raz w życiu, prawie połowa piętnasto-szesnastolatków (44,5%) i prawie dwie trzecia uczniów ze starszej grupy (65,7%). W czasie ostatnich 30 dni w stanie silnego upicia się było 14,4% uczniów trzecich klas gimnazjów i 21,6% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Wskaźniki silnego upijania się są zróżnicowane ze względu na płeć. Przybierają one wyższe wartości u chłopców niż u dziewcząt.

WNIOSKI

Na podstawie danych przedstawionych w diagnozie można sformułować następujące wnioski dotyczące realizacji zadań w 2015 roku, mianowicie należy:

- ograniczać zjawiska picia alkoholu przez wszystkich mieszkańców w szczególności przez dzieci i młodzież,
- zwiększać edukację mieszkańców miasta w zakresie uzależnień, przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa na drogach,
- wzmacniać działania w zakresie promocji zdrowego stylu życia,
- zwiększać kompetencje wychowawcze rodziców,
- zwiększać dostępność różnych form pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i ich bliskich,
- tworzyć system rozpowszechniania informacji o miejscach pomocy i ich ofertach.

III. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy*”. Zadania te są realizowane w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Ustawodawca zagwarantował na realizację tych zadań środki finansowe w postaci opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, które przedsiębiorcy wnoszą na rachunek gminy. Wydatkowanie środków finansowych na realizację zadań ujętych w Miejskim Programie w latach 2010-2014 przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7. Wysokość środków finansowych wykorzystanych na realizację Miejskiego Programu w latach 2010-2014.

rok	2010	2011	2012	2013	do 30.06.2014r.
kwota w zł	994 252,15	1 012 315,67	1 292 630,10	1.121.837,45	607.327,08

Źródło: Dane Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

IV. OBSZAR WSPÓŁPRACY Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki – budowa platformy współpracy sektora publicznego i organizacji pozarządowych.
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniem od alkoholu, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc materialna oraz działania na

rzecz integracji społecznej i zawodowej osób dotkniętych problemem alkoholowym i ich rodzin.

4. Placówki oświatowe: szkoły, ośrodki szkolno–wychowawcze, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, szkolne kluby sportowe, placówki, w których odbywają się zajęcia pozalekcyjne–profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom dzieci i ich rodzin.
5. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej.
6. Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych - prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.
7. Stowarzyszenie Abstynenckie „Azył” – promocja trzeźwego stylu życia poprzez sport, rekreację, ruch, twórcze formy spędzania wolnego czasu. Integracja i wsparcie dla osób uzależnionych i ich bliskich. Działanie klubu, punktu konsultacyjno-informacyjnego, grup wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, zajęcia dla dzieci i młodzieży.
8. Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „ALA” – zrzeszanie ludzi dotkniętych chorobą alkoholową i ich rodzin. Działalność grup samopomocowych opartych na programie 12 Kroków i 12 Tradycji AA. Mitingi grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz spotkania dla dzieci i młodzieży. Mitingi otwarte, rocznice abstynenckie członków. Zajęcia grupy teatralnej dla młodzieży. Prowadzenie punktu pomocy i poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych od hazardu.
9. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - pomoc psychologiczna i prawna. Ochrona przed przemocą z możliwością czasowego schronienia również dla rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
10. Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Tomaszowie Mazowieckim - zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.
11. Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich – orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
12. Komenda Powiatowa Policji – ochrona przed przemocą w rodzinie, kontrolowanie funkcjonowania placówek prowadzących obrót alkoholem we współdziałaniu z członkami MKRPA i Straży Miejskiej. Egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Prowadzenie systematycznych kontroli trzeźwości kierowców i interwencji w przypadkach zakłócenia porządku publicznego.

13. Kościół Chrystusowy Społeczność Chrześcijańska „Tomy” – prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz innych działań na rzecz osób uzależnionych od narkotyków. Pomoc rzeczowa dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
14. Parafie: św. Antoniego, św. Jadwigi Królowej, Najświętszego Serca Jezusowego - działanie grup samopomocowych i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.
15. Straż Miejska – kontrolowanie funkcjonowania placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. Egzekwowanie zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.
16. Poradnia Leczenia Uzależnień – poradnictwo i edukacja oraz konsultacje specjalistów w zakresie psychoterapii uzależnień. Terapia osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych.
17. Fundacja „Aby nikt nie zginął” – prowadzenie projektów edukacyjnych, profilaktycznych, wychowawczych i integracyjnych.
16. Polski Czerwony Krzyż - profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia oraz prowadzenie działań środowiskowych o charakterze profilaktycznym i edukacyjno-integracyjnym, w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Pomoc rzeczowa dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie.

V. CELE MIEJSKIEGO PROGRAMU

Zgodnie z regulacją ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć

- sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
  5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
  6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Miejski Program uwzględnia priorytetowe zadania publiczne ujęte w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015 takie jak:

1. przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
2. wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
3. wypoczynek dzieci i młodzieży.

Głównymi celami Miejskiego Programu są:

1. Ograniczanie zjawiska picia alkoholu przez wszystkich mieszkańców w szczególności przez dzieci i młodzież;
2. Wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia;
3. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych;
4. Edukacja publiczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
5. Zwiększanie dostępu do oferty pomocowej poprzez wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

VI. ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU

Miejski Program uwzględnia i realizuje cztery zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych substancji uzależniających oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadanie 1		
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.		
Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie poprzez działania:		
Lp.	Nazwa działania	Realizator
1	Wsparcie i finansowanie działalności Centrum Dialogu Społecznego i Wolontariatu, jako platformy współpracy sektora publicznego i pozarządowego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w mieście.	Wydział Polityki Społecznej
2	Działania na rzecz rozwoju wolontariatu jako jednej z form profilaktyki uzależnień.	Centrum Dialogu Społecznego i Wolontariatu
3	Wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach Klubu Integracji Społecznej, działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
4	Współorganizacja pikniku organizacji pozarządowych „Lokalni Niebanalni”	Centrum Dialogu Społecznego i Wolontariatu, organizacje pozarządowe
5	Współorganizacja akcji profilaktycznych i trzeźwościowych.	Wydział Polityki Społecznej organizacje pozarządowe, MKRPA
6	Prowadzenie działań aktywizacyjnych, integracyjnych promujących zdrowy styl życia wolny od nałogów	Wydział Polityki Społecznej organizacje pozarządowe
7	Współpraca ze środowiskami kościelnymi, wyznaniowymi w różnych aspektach problematyki alkoholowej i przemocy w rodzinie	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
8	Organizacja konferencji, debat, happeningów, festynów i pikników związanych z profilaktyką uzależnień oraz promujących zdrowy i trzeźwy styl życia.	Wydział Polityki Społecznej
9	Prowadzenie działań związanych z profilaktyką	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe

	i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i ich bliskich.	
10	Działania edukacyjne dla rodziców w celu rozwijania umiejętności wychowawczych.	Wydział Polityki Społecznej, szkoły, MOPS, organizacje pozarządowe
11	Działania aktywizacyjno-integracyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji miasta Tomaszowa Mazowieckiego w ramach projektu rewitalizacji społecznej „BUDUJESZ-DECYDUJESZ”.	Centrum Dialogu Społecznego i Wolontariatu, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy z obszaru rewitalizowanego
12	„Zakup i montaż urządzeń sportowych i rekreacyjnych w parku” w ramach projektu rewitalizacji społecznej „BUDUJESZ-DECYDUJESZ”	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Inwestycji
13	Superwizja grupowa dla nauczycieli, pedagogów i wychowawców jako skuteczna metoda profilaktyki uzależnień.	Wydział Polityki Społecznej organizacje pozarządowe
Wskaźniki wiodące:		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób objętych profilaktyczną działalnością informacyjną i edukacyjną. 		

Zadanie 2

Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie poprzez działania:

Lp.	Nazwa działania	Realizator
1	Wsparcie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów z możliwością zakupu niezbędnych materiałów i artykułów (sportowych, spożywczych itp.)	Wydział Polityki Społecznej, szkoły
2	Organizacja lokalnych imprez (m.in. koncerty, konkursy, festyny, zawody, Dzień Dziecka itp.) dla ogółu dzieci i młodzieży promujące zdrowy styl życia wolnego od uzależnień oraz pozytywne wzorce zachowań, a także podstawowe zasady	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, placówki kultury

	bezpieczeństwa.	
3	Organizacja debat, seminariów, spotkań na temat profilaktyki uzależnień.	Wydział Polityki Społecznej
4	Prowadzenie cyklicznych zajęć z młodzieżą szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych o tematyce FAS i FASD (Poalkoholowe Spektrum Zaburzeń Rozwojowych)	MKRPA koordynator przy udziale pedagogów szkolnych
5	Organizacja i finansowanie spektakli teatralnych z zakresu profilaktyki alkoholowej dla dzieci i młodzieży.	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe
6	Organizacja pozalekcyjnych zajęć (w tym sportowych) dla dzieci i młodzieży stanowiących element oddziaływań profilaktycznych.	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, Szkoły
7	Wsparcie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych i spożywania alkoholu poprzez stwarzanie możliwości uczestnictwa w zajęciach kulturalnych, artystycznych, sportowych i rekreacyjnych.	Centrum Dialogu Społecznego i Wolontariatu, szkoły, placówki kultury
8	Organizacja wypoczynku w okresie ferii zimowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	Wydział Polityki Społecznej szkoły, placówki kultury, organizacje pozarządowe
9	Organizacja wypoczynku w okresie wakacji z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	Wydział Polityki Społecznej szkoły, placówki kultury, organizacje pozarządowe
10	Programy profilaktyczne i edukacyjno-wychowawcze dla młodzieży z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego.	Wydział Polityki Społecznej organizacje pozarządowe
11	Program pracy z młodzieżą promujące zdrowy styl życia i aktywne formy spędzania czasu wolnego	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, Szkoły

	poprzez zajęcia edukacyjne, artystyczne, rekreacyjne itp.	
12	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej lub specjalistycznej	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe
13	Prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym i edukacyjno-integracyjnym w zakresie docierania do środowisk lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem nieformalnych grup dzieci i młodzieży oraz zapewnienie im różnorodnych form wsparcia w czasie wolnym od zajęć szkolnych.	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe,
Wskaźniki:		
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi. • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych. • Liczba i rodzaj lokalnych wydarzeń promujących zdrowy styl życia. 		

ZADANIE 3

Edukacja publiczna i działania informacyjne w zakresie problematyki uzależnień.

Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie poprzez działania:

Lp.	Nazwa działania	Realizator
1	Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktycznych i edukacyjnych (w tym również współpraca z mediami) w zakresie tematyki dotyczącej problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy oraz promocji zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień	Wydział Polityki Społecznej i inne podmioty
2	Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach: (np. kampanie edukacyjne, dystrybucja materiałów edukacyjnych).	Wydział Polityki Społecznej MKRPA organizacje pozarządowe
3	Działania edukacyjne wobec sprzedawców i dorosłych mieszkańców miasta w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim.	Wydział Polityki Społecznej i MKRPA

4	Utworzenie punktu informacyjnego w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy poprzez rozpowszechnianie informacji o miejscach pomocy i ich ofertach (prowadzenie interaktywnego systemu informacji).	Wydział Polityki Społecznej
5	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych (m.in. ulotek, broszur, plakatów) oraz gadżetów z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi, dotyczącymi problematyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa.	Wydział Polityki Społecznej
6	Prenumerata i zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji pogłębiających wiedzę na temat problematyki uzależnień	Wydział Polityki Społecznej
7	Wsparcie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez przeprowadzenie szkoleń, konferencji, opracowywanie i wydawanie publikacji.	Wydział Polityki Społecznej, zespół interdyscyplinarny, MOPS
8	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, lokalnych decydentów i nauczycieli, grup zawodowych oraz specjalistów zajmujących się problemem uzależnień.	Wydział Polityki Społecznej
9	Współpraca z innymi samorządami w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	Wydział Polityki Społecznej, MKRPA
10.	Diagnoza zachowań ryzykownych dla mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego.	Wydział Polityki Społecznej
Wskaźniki: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych szkoleń. • Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych. 		

Zadanie 4		
Udzielenie pomocy psychospołecznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej rodzinom, w których występuje problem uzależnienia		
Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie poprzez działania:		
Lp.	Nazwa działania	Realizator
1	Opłacenie kosztów wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez biegłych sądowych.	Wydział Polityki Społecznej, Podmiot wydający opinie
2	Dyżury członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie udzielania pomocy osobom uzależnionym i ich bliskich.	MKRPA
3	Prowadzenie działań związanych z pracą socjalną oraz pomocą psychologiczną i prawną na rzecz rodzin i osób zagrożonych alkoholizmem przemocą fizyczną i psychiczną i innymi patologiami społecznymi	Wydział Polityki Społecznej, Podmiot udzielający pomocy psychologicznej i prawnej
4	Finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym oraz osobom doświadczającym przemocy oraz ich bliskim.	Wydział Polityki Społecznej
5	Prowadzenie ogrzewalni dla bezdomnych osób uzależnionych.	Wydział Polityki Społecznej MOPS, organizacje pozarządowe
6	Działanie systemu wsparcia dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym (FAS) oraz dla ich rodziców i opiekunów.	MKRPA - koordynator FAS
7	Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich bliskich.	Wydział Polityki Społecznej, MKRPA, organizacje pozarządowe
8	Dofinansowanie programów z zakresu terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia.	Wydział Polityki Społecznej, placówka medyczna
9	Prowadzenie punktu pomocy i poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych od hazardu	Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe
Wskaźniki:		
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba porad udzielonych w czasie dyżurów członków MKRPA. • Liczba osób uzależnionych i ich bliskich, którym została udzielona pomoc prawna, psychospołeczna. 		

VII. ZADANIA MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Współpraca przy tworzeniu projektu Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich.
2. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
3. Inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
4. Opiniowanie wniosków o dofinansowanie zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
6. Przeprowadzenie rozmów motywacyjno–interwencyjnych z osobami mającymi problem alkoholowy i ich bliskimi.
7. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz udzielanie pomocy doświadczającym jej osobom.
8. Współdziałanie z organami samorządu i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy w rodzinie.
9. Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego poprzedzających wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
10. Dokonywanie oględzin punktów sprzedaży alkoholu celem wydania opinii poprzedzających podjęcie decyzji o wydaniu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
11. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM

1. Wydatki na rzecz członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są wydatkami wliczonymi w ciężar wydatków związanych z realizacją Miejskiego Programu.
2. Członek komisji otrzymuje wynagrodzenie za udział:
  - w posiedzeniu ogólnym komisji;
  - w posiedzeniu zespołów orzeczniczych w składzie 2-3 osobowym;
  - w posiedzeniu zespołów kontrolnych oraz w przeprowadzanych kontrolach przez zespół kontrolny w składzie nie mniejszym niż 2 osoby;
  - w pełnieniu dyżurów w lokalu komisji potwierdzonych na liście obecności podpisem dyżurującego i zatwierdzonym przez przewodniczącego komisji lub jego zastępcę;
  - w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży, organizowanych wspólnie z Policją i Strażą Miejską (zgodnie z regulaminem);
  - w spotkaniach grup roboczych.
3. Wynagrodzenie przysługuje w formie ryczałtu miesięcznego i wynosi dla:
  - przewodniczącego komisji – 1.100,00 zł
  - zastępcy przewodniczącego komisji – 1.000,00 zł
  - sekretarza komisji – 900,00 zł
  - członków komisji – 700,00 zł
4. Podstawą do wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności za udział w posiedzeniach wymienionych w ust. 2 (minimum 6 posiedzeń) potwierdzona przez przewodniczącego zespołu oraz zatwierdzona przez przewodniczącego komisji lub zastępcę.
5. Nieobecność członka komisji na posiedzeniach wymienionych w ust. 2 powoduje każdorazowo potrącenie 10 % należnego wynagrodzenia. Jednakże członek komisji, który w ogóle nie uczestniczył w jej pracach danego miesiąca nie otrzymuje wynagrodzenia, o którym mowa w punkcie 3.
6. Okresem rozliczeniowym jest 1 miesiąc kalendarzowy.

IX. ROZWIĄZANIA NIEZBĘDNE DO REALIZACJI ZADAŃ

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta.
2. W skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ciałem inicjującym i opiniującym zadania Miejskiego Programu.
4. Nadzorującym realizację Miejskiego Programu jest Prezydent Miasta.
5. Środki finansowe niezbędne do realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2015 pochodzą z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te ujęte są w budżecie miasta w dziale „ochrona zdrowia”, rozdziałach „zwalczanie narkomanii” i „przeciwdziałanie alkoholizmowi” (załącznik).
6. Wszelkie zmiany w wysokości środków finansowych na realizację Miejskiego Programu dokonywane będą na podstawie uchwał w sprawie dokonania zmian w „Budżecie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na 2015 rok”.

X. MONITORING I EWALUACJA REALIZACJI PROGRAMU

1. Przez cały okres realizacji Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich, będzie podlegał monitoringowi, a na zakończenie nastąpi jego ewaluacja.
2. Koordynację realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na 2015 rok prowadzi Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tomaszowa Mazowieckiego.
3. Monitoring realizacji Miejskiego Programu prowadzony będzie poprzez:
  - sprawozdania wewnętrzne - finansowe dla Skarbnika Miasta,
  - sprawozdania realizatorów z przeprowadzonych działań,
  - wizyty kontrolne,
  - zbieranie i opracowywanie informacji i danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych, uzależnień i zjawiska przemocy w rodzinie we współpracy z podmiotami realizującymi zadania wynikające z programu,

- rozwój systemu informacji na temat działań podejmowanych na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zapobiegania i zwalczania uzależnień i przemocy domowej, w tym możliwości uzyskania pomocy na terenie gminy,
  - sprawozdania zewnętrzne dla Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Informacja o realizacji programu przedstawiona zostanie Radzie Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego w terminie do 31 marca 2016 roku.

Plan dochodów i wydatków na realizację zadań ujętych w:

1. Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Integracji Społecznej Osób Uzależnionych i Ich Bliskich na rok 2015.

2. Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2015.

DZIAŁ	ROZDZIAŁ	WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN NA 2015
		DOCHÓD	1 227 200,00
851		OCHRONA ZDROWIA	
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1 227 200,00
		Wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	1 227 200,00
		WYDATKI	1 227 200,00
		WYDATKI BIEŻĄCE	
851		OCHRONA ZDROWIA	406 700,00
	85153	Zwalczanie narkomanii	5 000,00
		Wydatki przeznaczone na realizację zadań ujętych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii.	5 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	401 700,00
		1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.	80 100,00
		2. Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży oraz promowanie zdrowego stylu życia.	141 100,00
		3. Edukacja publiczna i działania informacyjne w zakresie problematyki uzależnień.	10 900,00
		4. Udzielenie pomocy psychospołecznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej rodzinom, w których występuje problem uzależnienia.	65 500,00
		5. Wydatki związane z realizacją zadań przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą przy ul. Św. Antoniego 55.	104 100,00
		DOTACJE DLA JEDNOSTEK SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	
851		OCHRONA ZDROWIA	15 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	15 000,00
		Prowadzenie działań związanych z pracą socjalną oraz pomocą psychologiczną i prawną na rzecz rodzin i osób zagrożonych alkoholizmem, przemocą fizyczną i psychiczną oraz innymi patologiami społecznymi.	15 000,00

851		DOTACJE DLA JEDNOSTEK SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH OCHRONA ZDROWIA	685 500,00
	85153	Zwalczanie narkomanii	30 000,00
		1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	30 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	655 500,00
		1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Zwiększenie integracji społecznej osób uzależnionych i ich bliskich.	221 000,00
		2. Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży oraz promowanie zdrowego stylu życia.	359 500,00
		3. Udzielenie pomocy psychospołecznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej rodzinom, w których występuje problem uzależnienia.	75 000,00
		III.D.WYDATKI MAJĄTKOWE	120 000,00
851	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	120 000,00
		„Zakup i montaż urządzeń sportowych i rekreacyjnych w parku” w ramach projektu rewitalizacji społecznej „BUDUJESZ-DECYDUJESZ”.	90 000,00
		Zakup elementów urządzeń sportowych i zabawowych z przeznaczeniem na realizację projektów z zakresu rewitalizacji społecznej w różnych obszarach miasta.	30 000,00